

להלן נאומו של ח"כ אורי אבנרי ביוזכור על תקציב משרד-האוצר:

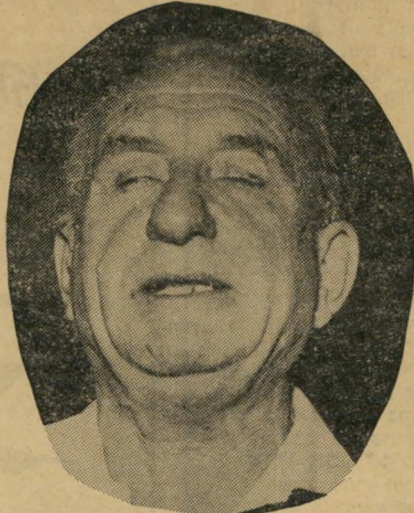
כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה.

אני שואל את עצמי שאלת תם: כשביל מה כל הוויכוח הזה?

העדרו הבולט של סגן שר-האוצר, ונוכחותם של פחות מ-20 חברי-כנסת, הם רק סימפטום. האם בסיומו של הוויכוח תשנה הכנסת את תקציב משרד האוצר — או כל תקציב אחר — אפילו באגורה אחת? האם היא תוסיף אגורה, האם היא תפחית אגורה? האם משהו מסיעות הליכוד-הלאומי, מחרות ועד מסים, יצביע אף בעד הסתייגות אחת מכל הסתייגויות של סיעות האופוזיציה למיניהן?

ודאי שלא.

התיאבון

של ח"כ קרגמן

אבל ועדת-הכספים תבלע גם את העלבון הזה. דיאג לכך חברי-הכנסת ישראל קרגמן, המסמל את הועדה הזאת כשם שחברי-הכנסת הכהן מסמל את ועדת החוק-הבטחון. הוא מר גים את האמרה העתיקה, שהתיאבון בא עם האכילה — ואחרי שגבר על כל הועדות האחרות, ורוקן את מליאת-הכנסת מכל השפעה על ענייני הכלכלה, הוא גם החותר העיקרי לטיהור הכנסת מן האופוזיציה, על-ידי טבעת-החנק של אתרו-החסימה. התיאבון בא עם האכילה.

כבוד היושב-ראש, כל זה מדאיג ואף מחריר. יש לזכור כי עצם המוסד ששמו פרלמנט נודד על ברכי מאבק-תקציב. הוא קם כדי למונע מן המלך להוציא את כספי העם כאוות נפשו, כדי להבטיח ייצוג נאמן של העם בענייני כספים.

No Taxation without Representation* — "אין מי שיו יצוג" — אך אצלנו מיסוי יש ויש, ואילו הייצוג של העם, או מה שנשאר ממנו למעשה — זהו חברי-הכנסת קרגמן.

מתל-אביב עד מוסול ומאראקש

הקדשתי את מרבית דברי התיאור מציאות זו, מפני שזה יותר חשוב מכל החלטה מסוימת לגבי התקציב שלפנינו. אקויש את סוף דברי להצגת כמה עקרונות-יסוד הצריכים לקבוע את עמדתנו לגבי תקציב משרד-האוצר:

● **שום תמריצים כלכליים לא יביאו עליה המונית.**

איש מן הנוכחים כאן לא בא לארץ בגלל תמריץ כלכלי, בגלל הנחות במיסים או שיכון יותר מרווח. עלייה המונית יכולה לבוא רק אם תרד שואה על יהודי הגולה (ומי מאיתנו יכול לייחל לכך?) — או אם דמותה של הארץ עצמה תשיג תנה בעיני יהודי העולם.

● **מוכצר צכאי החי על חרבו, המגן על נפשו, המוקף מרחב ערבי עויין וזומם — ימשיך תרומות, אפילו מתנדכים לעת צרה, אבל לא ימשיך עורבים.**

העולים יבואו לארץ של שלום, המשולבת במערך כלכלי מרהיב, שיש בה אפיקים נרחבים לפעילות כלכלית וטכני-לוגית — לא מתל-אביב לקליליה, וגם לא מתל-אביב לקליליה, אלא מתל-אביב למוסול ולמאראקש ולחארטום.

● **הדיבורים על השתלבות ישראל במרחב הכלכלי ה-אירופי — מתו, סוף-סוף. אמרנו מראש שזוהי אשליה מגד-חכם, והדבר נתברר במהרה.**

● **כתחילה מצייע לנו שר-האוצר מרחב כלכלי יהודי. כלומר: היהודים יתרמו, המדינה תשגי שג.**

אבל זהו פתרון לטוח קצר מאד. שום כלכלה בריאה לא תקום על זרם-זרם זה, כשם שלא קמה כלכלה ספרדית בריאה על זרם-הזרם מן העולם החדש בראשית העת החדשה.

הכסף הזורם עתה לארץ, הודות לכשרונו הפיננסינאלי של שר-האוצר באיסוף כספים, יעלה סומק מלאכותי על לחיי כלכלתנו, לכמה זמן, בהדאי עד אחרי הבחירות — אך הוא לא יפתור אף אחת מבעיות הכלכלה הישראלית לטוח ארוך.

● **המרחב הכלכלי שלנו אינו באירופה, ואפילו לא במגנביה היהודית המאוחדת. המרחב הכלכלי כלו שלנו צמוד למרחב הגיאוגרפי בו אנו חיים.**

כיום זורמת סחורה מארץ-ישראל אל המרחב הזה, מעל לגשרי הירדן. אך אם הממשלה תלך בדרך הסיפוח, כפי שרומזת ההתנחלות החדשה המתוכננת כעת בשטחים המוחזקים — יבוא הקצ גם על כך.

● **אז נחזור ונהיה מוכצר מנותק — וכלכלתנו תהיה כלכלה תלויה ונתמכת.**

* סימנה בריטית, שהפכה לקריאת-הקרב של המהפכה האמריקאית.

אם כן, לשם מה נועד הוויכוח? האם רק כדי לאפשר למרכיבי ממשלת-הליכוד-הלאומי (מז"ל, בקיצור) לנאום נאומים אופוזיציוניים, לעשות רושם על בוחריהם בבטאוניהם הנתמכים — בה בשעה שמאחורי הקלעים הם עושים יד אחת באיריזיה שלמה ומושלמת? למעשה הפכו כל ויכוחי-התקציב במליאה לסימפוזיונים, שבהם משמיעים נציגי כל קבוצות-האינטרסים מישאלות באווני השר — אותן המישאלות שכבר נידחו בעת חיבור התקציב.

אם כן, מה ההבדל בין מליאת-הכנסת לבין פרלמנט של דמוקרטיה עממית, שתפקידו לי שים חותמת-גומי על כל מעשה של הממשלה החד-מפלגתית, תוך השמעת מישאלות של חוגים שונים?

ומה ההבדל בין שלטון חד-מפלגתי, שאין לו שום אופר-זיציה, ובין שלטון שבו כל המפלגות העיקריות עושות יד אחת, תוך דחיקת האופוזיציה הקטנטנה מכל אפשרות של השפעה — ותוך תיכנון קנוניה לגירוש האופוזיציה, שעוד נותרה לפליטתו מן הכנסת, באמצעות אויז-חסימה?

ועדת הכספים: גידול ממאיר

כבוד היושב-ראש, הגיע הזמן לדבר בגלוי על תפקידה של ועדת-הכספים בחיסולה ההורגתי של הכנסת כמוסד יציג. ועדת-הכספים היא גידול ממאיר, שהתחיל בקטנות והמוציץ עתה את כוחי-החיים מגוף הכנסת.

במשך השנים הפקיעה הועדה הזאת, שבה שלטה מפא"י תמיד ביד חזקה, את מרבית הסמכויות של מליאת-הכנסת. לא די בכך, היא הפקיעה גם את סמכויות שאר ועדות הכנסת. כך הפכה את ועדת-הכלכלה לאבר מדולדל, שלא נותר לו אלא לשמוע הרצאות מלומדות מפי פקידים בכירים. השפעתה על הכלכלה הישראלית היא אפסית.

יש דמיון מסויים בין ועדת-הכספים ובין ועדת-החוק-הי-בטחון. ועדת חברה-הכנסת הכותן הפקיעה לעצמה את כל ענייני הבטחון, ובכך היא מונעת כל דיון רציני במליאת-הכנסת על בעיות-הגורל של המדינה וחיי בניה.

ועדת חברה-הכנסת קרגמן* עשתה אותו הדבר לגבי ענייני הכלכלה. השטח הגורלי השני בחיי הארץ. הדיון במליאת-הכנסת אמנם נשאר — אבל לא נותרה לו שום השפעה ממשית. ועדת-הכספים הפכה לכנסת-זוטא, כביכול. אבל אינו כנסת-זוטא: כנסת שאין בה שמך של זכר לאור פוויציה, כנסת המורכבת אך ורק מסיעות הממשלה, מחרות ועד מפ"ם.

ואם אמנם חבריה מנסים מדי פעם, כלפי הציבור, להעמיד פנים כאילו יש בוועדה מאבק?

* ח"כ ישראל קרגמן (מע"י-מפא"י) הוא יו"ר ועדת הכספים. ח"כ דודי הכהן (מע"י-מפא"י) הוא יו"ר ועדת החוק-הבטחון. בכנסת יש ליושב-ראש הוועדות סמכויות מכריעות לגבי עבודת הוועדה.

הצהרות כאלה, אבל אותה הצהרה לא היתה הצהרה, אלא הבעת-דיעה פרטית גרידא, במיס-גדת של הרצאה. ההמשך:

אורי אבנרי: שאלה נוספת: אדוני ראש-הממשלה, אתמול התפרסם בעיתון הבריטי אובסרבר ראיין נוסף עם שר-העבודה, שבו איים שוב בהפצצת מצריים בסיליט. האם היתה זאת "הרצאה", או הצהרה, או "הבעת דיעה אישית", או מה? **ראש-הממשלה אשכול:** אינני מספיק לקרוא את כל העיתונות היומית באותו יום משום. לאחר שאקרא אותו עיתון, ואברר עם השר אלון בשבוע מאנגליה — אם תבקש, אביא את התשובה, מעל הדוכן או לך בכתב.

מי נהנה מן הווריסה?

א תמיד אפשר להוציא מפי שרים את האמת, במסגרת של שאלתה. יש ושר מתחמק מתשובה של ממש, ולפי הסדרים הנהוגים בכנסת, שכולם לטובת הממשלה, יש הרבה אפשרויות להתחמקות. הנה תולדותיה של שאלתה אחת שלנו:

שאייתה מפי' 13.12.67:

אתרי מלחמת ששת-הימים נהרסו כמה כפרים ערביים בסביבות לטרון. בקשר לכך הנני מבקש לדעת:

- בשליטת מי נמצאת אדמת הכפרים שנהרסו?
- האם האדמה מעובדת?
- אם כן — על-ידי מי?

תשובת שר-החקלאות חיים גבתי:

- השטח נמצא בשליטת צה"ל.
- השטח הראוי לעיבוד מכני מעובד.
- השטח מעובד על-ידי האפוסרופוס על הרכוש הממשלתי והנטוש בגדה המערבית.

היו"ר טיבה סנהדראי: שאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: אזלי כבוד השר יואל למסור לנו: באמצעות מי מעבד האפוסרור (המשך בעמוד 12)

הסוף: כאשר הכריוה הקטין על הפסקת הישיבה, תקף אותה המיר בחריפות. אולם, למען האמת ההיסטורית, לא היתה כאן שאלה של פתיית-שלג, אלא שאלה שאינה קשורה באקלים: לא מי נואמים בכנסת? האם הרוחה בעיתונות הוא אמצעי, או מטרה בפני עצמה?

אשכול: "איני חושב"

ה יתה לנו הזדמנות, בשבוע שעבר, להביע את דעותינו בשני נאומים עיקריים — על התקציב ועל תאונות-הרכבים (ראה מיסגרות). אך תשובה יותר היתה מלאכת ה-שאליתות. שסיפקה לנו כמה וכמה הזדמנויות.

למשל: ראש-הממשלה ענה על שאלתה שלנו מלפני שנה, שאבד עליה הכלח מזמן. היא נגעה לפעולת סמוע, ותשובה כה מאוחרת אינה אלא סטירת-לחי ונוספת לכנסת. אבל הפעם החלטנו להפוך את הקערה על פיה, ולנצל את האיתור בתשובה. לכן, אחרי שלוי אשכול ענה תשובה סתמית בקשר להכרות שרים אחרי הפעולה:

היו"ר קדיש לוז: שאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: אדוני ראש-הממשלה: כיוון שעברה שנה מאז הוגשה השאלתה הזאת, וביתניים יש בידינו עדויות ומיטמכים חדשים הנוגעים בדבר, האם אדוני ראש-הממשלה מוכן לקבוע היום שפעולת סמוע היתה טעות, מכיוון שהפכה את חוטיין לעבד נירצע של עבד-אל-נאצר, עם כל התוצאות החמורות הנובעות מכך?

ראש-הממשלה אשכול: אני מסופק אם זאת שאלה נוספת. אבל אם היושב-ראש חושב שכן, אשיב על כך.

היו"ר קדיש לוז: השאלה לא הגיעה לאוזני.

ראש-הממשלה אשכול: אם כן, אתן לך ליהנות מן הספק ואני משיב: אינני חושב.

שאלתה אחרת שלנו לראש-הממשלה נגעה להצהרה של יגאל אלון, בה איים על מצריים בטילים ישראלים. ראש-הממשלה השיב תשובה אשכולית טיפוסית: אין לאלון סמכות למסור